

กระทรวงดิจิทัล
เพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ETDA

กรอบการขับเคลื่อนการให้บริการพิสูจน์ และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลประเทศไทยระยะที่ 1 (พ.ศ. 2565 – พ.ศ. 2567) Thailand Digital ID Framework Phase 1 (2022 – 2024)

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
กรกฎาคม 2565

สารบัญ

ดิจิทัลไอดีเพื่อการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	3
ความเป็นมา.....	3
สถานภาพ ความพร้อม โอกาส และความท้าทาย.....	4
หลักการการพัฒนาบริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลประเทศไทย	9
8 กลยุทธ์หลักขับเคลื่อนบริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลประเทศไทย.....	10
แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการให้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลประเทศไทยระยะที่ 1.....	14
ภาคผนวก	18
คำอธิบายคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับบริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล.....	18
หลักการพื้นฐานสำคัญสากล 10 ข้อ เพื่อการพัฒนาไอดีที่ยั่งยืนสู่ยุคดิจิทัล	20
ตัวอย่างมาตรฐานเกี่ยวกับบริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล	21
บรรณานุกรม.....	23

ดิจิทัลไอดีเพื่อการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ความเป็นมา

การปฏิรูปประเทศไทยสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ (Digital Thailand) สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม 20 ปี (2561 – 2580) ให้เป็นประเทศที่สามารถสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใดเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน¹ ซึ่งแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2564 – 2565² ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กำหนดวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกันให้ประเทศไทย มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ในทุกพื้นที่ ทุกเวลา ด้วยความเชื่อมั่น ภายใต้การมีกฎหมาย มาตรฐาน และการอำนวยความสะดวกตามหลักสากล นำไปสู่การเป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมอย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยหนึ่งในเป้าหมายสำคัญคือการกำหนดให้การพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล และโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ สามารถรองรับระบบนิเวศ (Ecosystem) ของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างมั่นคงปลอดภัย เกิดการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล รวมถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยมีระบบข้อมูล และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อมโยงกันเพื่อให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ทั้งภาครัฐและเอกชน และบูรณาการร่วมกัน ภายใต้การมีและส่งเสริมให้เกิดการใช้มาตรฐานและกฎเกณฑ์ ด้วยการกำกับดูแลอย่างเหมาะสม เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ซึ่งการดำเนินการตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่กล่าวมานี้ จำเป็นต้องผลักดันให้ดิจิทัลไอดีเป็นบริการพื้นฐานที่ประชาชนสามารถมีและใช้ประโยชน์ในการเข้าถึงบริการที่สำคัญของรัฐ และเอกชน ลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการพิสูจน์และยืนยันตัวตน ซึ่งเป็นแนวทางที่ทั่วโลกต่างก็ผลักดันนโยบายพัฒนาบริการดิจิทัลไอดีของประเทศ ที่ไม่เพียงเชื่อมต่อกับบริการดิจิทัลของรัฐและเอกชนภายในประเทศ แต่ยังสามารถขยายบริการข้ามประเทศด้วย โดยประโยชน์ของดิจิทัลไอดีนั้น McKinsey Global Institute คาดการณ์ว่า ระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนด้วยดิจิทัลไอดีจะช่วยเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศให้สูงขึ้นถึงร้อยละ 3 - 13 ของ GDP ภายในปี ค.ศ. 2030³ แต่การปรับเปลี่ยนวิธีการให้บริการของรัฐผ่านช่องทางออนไลน์ยังมีความท้าทายของการพิสูจน์และยืนยันตัวตนเมื่อหน่วยงานผู้ให้บริการและประชาชนผู้ขอรับบริการอาจจะไม่เคยได้พบหน้ากันมาก่อน กรอบการขับเคลื่อนการให้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลประเทศไทยฉบับนี้ จึงได้จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดกลยุทธ์หลักเชิงนโยบายและเสนอแผนปฏิบัติการเพื่อให้หน่วยงานดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมการพัฒนาบริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลไอดีของประเทศไทยให้เกิดเอกภาพ

อ้างอิงผลการสำรวจความคิดเห็น ทศนคติ และความต้องการของประชาชนภายใต้โครงการวิจัย การส่งเสริมให้เกิดการใช้งานโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งดำเนินการ

โดยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เมื่อธันวาคม 2564 จากกลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปที่ได้สำรวจ 973 คนทั่วประเทศ พบว่าภายหลังจากที่ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับดิจิทัลไอดี ประชาชนที่ตอบแบบสำรวจ 8 ใน 10 คน คิดว่าควรสนับสนุนและผลักดันให้มีการใช้ดิจิทัลไอดีให้แพร่หลาย ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เห็นว่าประโยชน์หลักของดิจิทัลไอดีคือ ความสะดวกในการยืนยันตัวตน การลดความเสี่ยงการปลอมแปลงตัวตน และการเพิ่มการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงให้ข้อมูลความสนใจที่จะขอรับบริการจากภาครัฐด้วยดิจิทัลไอดี 5 อันดับแรกได้แก่ การลงทะเบียนเพื่อรับสวัสดิการจากภาครัฐ การรับบริการด้านภาษี การรับบริการด้านสาธารณสุขโรค การรับสิทธิประกันสังคม และการรับบริการด้านคมนาคมขนส่ง ตามลำดับ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าคนไทยมีความสนใจที่จะใช้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลโดยใช้ดิจิทัลไอดี

สถานภาพ ความพร้อม โอกาส และความท้าทาย

ดิจิทัลไอดี (Digital Identity: Digital ID) คือ คุณลักษณะ หรือชุดของคุณลักษณะที่ถูกรวบรวมและบันทึกในรูปแบบดิจิทัล ซึ่งสามารถใช้ระบุตัวบุคคลในบริบทที่กำหนด และสามารถใช้ในการเข้าถึงบริการหรือการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องมีกระบวนการพิสูจน์และยืนยันตัวตนผู้ใช้บริการได้ ทั้งนี้ ดิจิทัลไอดีแต่ละชุดจะต้องมีความเฉพาะเจาะจงภายในบริบทของบริการธุรกรรมนั้น แต่ไม่จำเป็นต้องมีความเฉพาะเจาะจงภายในบริบทของบริการธุรกรรมทั้งหมด อย่างไรก็ตาม บริการธุรกรรมบางประเภทอาจไม่มีความเข้มงวดในการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ใช้บริการ เช่น การให้บริการอีเมลหรือสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่มีค่าใช้จ่าย ในขณะที่บริการธุรกรรมประเภทที่มีความเสี่ยงสูง เช่น การให้บริการทางการเงิน ผู้ให้บริการจะต้องทราบข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่แท้จริงของผู้ใช้บริการสำหรับใช้เป็นดิจิทัลไอดีในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นบริการดิจิทัลไอดีจึงเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยเชื่อมต่อการพิสูจน์และยืนยันตัวตนของประชาชนผู้ใช้บริการกับการเข้าถึงบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานของรัฐและเอกชนเข้าไว้ด้วยกัน โดยลดขั้นตอนและความสิ้นเปลืองทรัพยากรทั้งในฝั่งผู้แสดงตนและผู้มีหน้าที่พิสูจน์ยืนยันตัวตนก่อนให้บริการ โดยที่กรอบการขับเคลื่อนการให้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลประเทศไทย ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2565 - พ.ศ. 2567) นี้จะส่งเสริมให้บุคคล นิติบุคคล และบุคคลต่างชาติในประเทศมีและใช้ดิจิทัลไอดีในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ด้วยประเทศไทยมีพื้นฐานความพร้อมจากการที่มีกฎหมายพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ที่ให้อำนาจรัฐในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลและออกบัตรประจำตัวประชาชน จึงทำให้สามารถพัฒนาต่อยอดให้เป็นดิจิทัลไอดีได้ง่ายกว่าประเทศที่ยังไม่ได้ออกบัตรประจำตัวประชาชน อีกทั้งด้วยนโยบายดิจิทัลไทยแลนด์จึงได้มีการตรากฎหมายโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลสนับสนุนหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ที่เพิ่มหมวด 3/1 ให้รองรับการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 มาตรา 12 (4) ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตน

ทางดิจิทัล เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกในการบริการประชาชน (ร่าง) พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... มาตรา 8 วรรค 2 ซึ่งกำหนดให้การยืนยันตัวตน จะกำหนดให้ดำเนินการด้วยวิธีอื่นนอกจากการแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหนังสือเดินทางก็ได้ และ (ร่าง) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่ต้องได้รับใบอนุญาต พ.ศ. .... เพื่อกำกับดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลให้มีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับ เป็นต้น

ตาราง 1 หน่วยงานที่รับผิดชอบการกำกับดูแลผู้ให้บริการดิจิทัลไอดีภาครัฐและภาคเอกชน

หน่วยงานที่รับผิดชอบการกำกับดูแลผู้ให้บริการดิจิทัลไอดี	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
<p style="text-align: center;">ภาครัฐ</p> <p>สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 มาตรา 10 (5) “สนับสนุนการเชื่อมโยงบริการดิจิทัลของหน่วยงานของรัฐให้เกิดบริการสาธารณะแบบเบ็ดเสร็จ ตามที่คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลกำหนดเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน” ● พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 มาตรา 10 “ในวาระเริ่มแรก ให้สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) จัดให้มีแพลตฟอร์มดิจิทัลกลางเพื่อให้ส่วนราชการใช้ในการบริการประชาชนและการติดต่อประสานงานระหว่างกันได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ”
<p style="text-align: center;">ภาคเอกชน</p> <p>สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 เพิ่มหมวด 3/1 ให้รองรับการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล ● (ร่าง) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่ต้องได้รับใบอนุญาต พ.ศ. ....

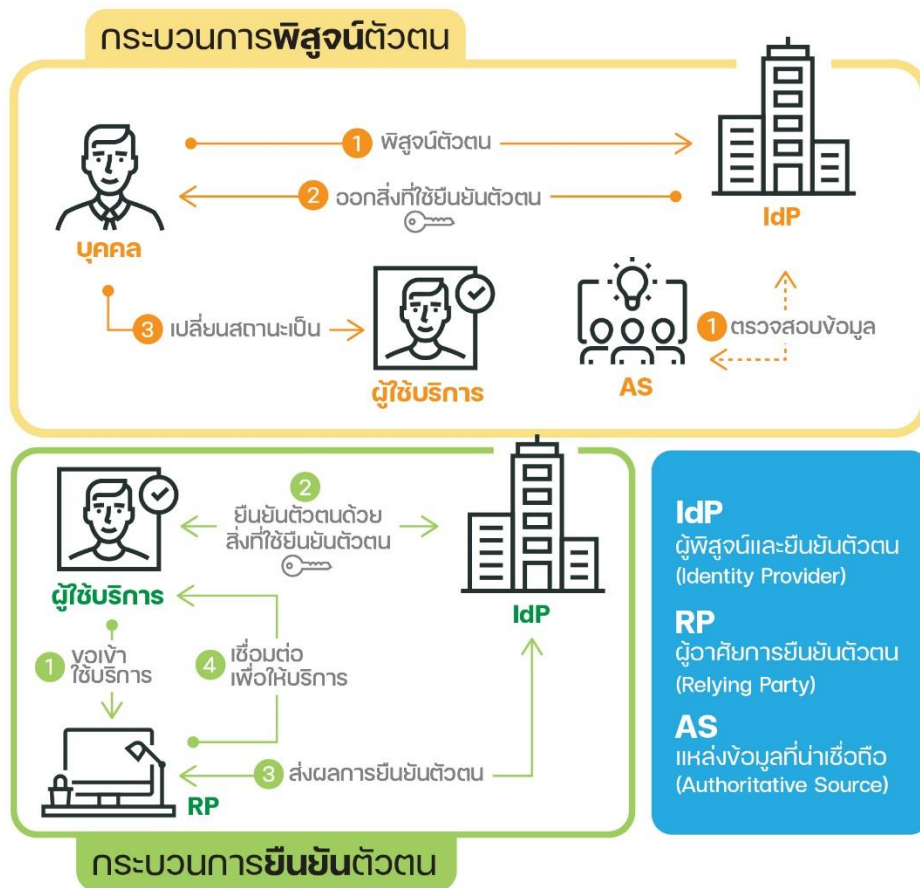
หมายเหตุ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ประกาศแนวทางในการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าและการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง⁴ นอกจากนี้ หน่วยงานกำกับดูแลของแต่ละภาคส่วน (Sector) มีการกำหนดแนวทางการระบุตัวตนผู้ใช้บริการด้วย เช่น ก.ล.ต. ธปท. ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการของผู้อาศัยการยืนยันตัวตน

สำหรับบริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลมีสองกระบวนการหลักที่สำคัญได้แก่ “การพิสูจน์ตัวตน (Identity Proofing)” และ “การยืนยันตัวตน (Authentication)” โดยมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานหรือให้บริการดิจิทัลไอดีในหลายบทบาทได้แก่ ผู้ใช้บริการ (Subscriber) ผู้พิสูจน์และยืนยันตัวตน (Identity Provider: IdP) ผู้อาศัยการยืนยันตัวตน (Relying Party: RP) แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ (Authoritative Source: AS) ดังคำอธิบาย

คำศัพท์ในภาคผนวก ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ต่างมีบทบาทที่จะต้องประสานการทำงานร่วมกันตามกฎหมาย มาตรฐาน มาตรการ และแนวปฏิบัติที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกัน เพื่อให้กระบวนการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลของระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลของ IdP, RP และ AS ในระบบต่าง ๆ ที่ให้บริการอยู่ในปัจจุบันซึ่งอาจจะมีโปรโตคอลการทำงานที่แตกต่างกัน สามารถทำงานเชื่อมโยงกันได้อย่างราบรื่นผ่านแพลตฟอร์ม (Platform) หรือพร็อกซี (Proxy) ที่เป็นตัวกลางข้ามหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนภาพ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับบริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล

ในบริบทประเทศไทย แผนภาพ 2 แสดงตัวอย่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนในบทบาทของผู้ให้บริการ (Provider) และผู้สนับสนุนการให้บริการ (Enabler) ตัวอย่าง เช่น กรมการปกครอง กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสรรพากร กรมการขนส่งทางบก กรมการกงสุล ฯลฯ สามารถทำหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ (AS) ในขณะที่ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง

กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ทำหน้าที่สนับสนุนทั้งด้านการออกกฎระเบียบมาตรฐาน และสร้างความเชื่อมั่นการดำเนินงานด้านดิจิทัลไอดี

แผนภาพ 2 ตัวอย่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการและสนับสนุนการให้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล

ผู้ที่เกี่ยวข้อง	ผู้ให้บริการ				ผู้สนับสนุน			
	AS	IdP	RP	Digital ID Platform	กฎระเบียบ	มาตรฐาน	ความเชื่อมั่น	เทคนิค
ผู้ออกดิจิทัลไอดีพื้นฐาน								
กรมการปกครอง								
กรมพัฒนาธุรกิจการค้า								
ผู้ออกดิจิทัลไอดีเฉพาะ								
สพร.								
กรมสรรพากร								
กรมการขนส่งทางบก								
กรมการกงสุล								
สปสช.								
สำนักงานประกันสังคม								
ธนาคาร (ให้บริการผ่านระบบ NDID)								
ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์								
หน่วยงานกำกับ								
สพธอ.								
ก.ล.ต.								
ธปท.								
กสทช.								

สถานภาพความพร้อมของหน่วยงานของรัฐในการสนับสนุนการให้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลนั้น เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2563 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ(ร่าง) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่ต้องได้รับใบอนุญาต พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาแล้วเสร็จและอยู่ระหว่างเตรียมแจ้งเวียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อยืนยันร่างพระราชกฤษฎีกาฯ และต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2564 รับทราบและอนุมัติในหลักการให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมและกระทรวงมหาดไทยเร่งรัดจัดทำแผนงานหรือโครงการ

ตามแนวทางการพัฒนาระบบรองรับการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลด้วยการพัฒนาระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตนด้วยใบหน้าทางดิจิทัล (Face Verification Service: FVS) โดยพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการบูรณาการการพัฒนาระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตนด้วยใบหน้าทางดิจิทัลของทุกหน่วยงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกันได้ และพิจารณาจัดทำมาตรฐานทางด้านเทคนิคหรือแนวทางการพัฒนาและใช้งานระบบฯ ที่มีความเหมาะสม เป็นสากล เพื่อไม่ให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการพิสูจน์หรือยืนยันตัวตน

ทั้งนี้หน่วยงานของรัฐและเอกชนก็เห็นความสำคัญและโอกาสของการนำเทคโนโลยีการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่กำลังเติบโตมาใช้งาน อีกทั้งด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้หน่วยงานของรัฐและธุรกิจเอกชนต้องปรับเปลี่ยนวิธีการให้บริการผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น ทำให้ปัจจุบันประเทศไทยมีระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล 3 ระบบหลัก ได้แก่

- (1) “ระบบ NDID” ที่ดูแลโดยบริษัท เนชั่นแนลดิจิทัลไอดี จำกัด (National Digital ID Co., Ltd.) มีกลุ่มธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยทำหน้าที่เป็นผู้พิสูจน์และยืนยันตัวตน (Identity Provider: IdP)
- (2) “ระบบ Mobile ID” ที่ดูแลโดยสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ในประเทศไทยทำหน้าที่เป็น IdP
- (3) “ระบบ DOPA Digital ID” ของกรมการปกครอง มีกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่เป็น IdP เพียงรายเดียว

นอกจากนี้ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.) ได้พัฒนาและให้บริการระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล (DGA Digital ID) เพื่อรองรับการใช้งานกับบริการระบบพอร์ทัลกลางเพื่อประชาชน (Citizen Portal) ระบบศูนย์บริการภาครัฐเพื่อภาคธุรกิจ (Biz Portal) และบริการดิจิทัลของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมการจัดหางาน เป็นต้น ซึ่งทำให้ประชาชนสามารถได้รับบริการจากหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้ โดยไม่ต้องพิสูจน์และยืนยันตัวตนซ้ำ (Single Account) นอกจากนี้ หน่วยงานที่ให้บริการประชาชนยังสามารถประหยัดงบประมาณ ไม่ต้องพัฒนาและดูแลรักษาระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนด้วยตนเอง และประหยัดเวลาในการพัฒนาระบบดังกล่าวอีกด้วย ดังนั้น เพื่อให้ภาพรวมการให้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลประเทศไทยมีการบูรณาการทั้งภาครัฐและเอกชน ลดภาระการออกแบบและพัฒนาระบบให้บริการของผู้อาศัยการยืนยันตัวตน (Relying Party: RP) ในอนาคต และอำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการของภาครัฐและภาคเอกชนโดยไม่จำเป็นต้องพิสูจน์และยืนยันตัวตนซ้ำ ประชาชนมีอิสระสามารถเลือกใช้ดิจิทัลไอดีตามความต้องการในแต่ละบริบทโดยไม่จำเป็นต้องถือดิจิทัลไอดีไว้หลาย ๆ ไอดีโดยไม่จำเป็น จึงเป็นความท้าทายสำคัญ และความจำเป็นต้องมีกรอบการขับเคลื่อนการให้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลประเทศไทย

หลักการการพัฒนาบริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลประเทศไทย

ในการพัฒนากรอบการขับเคลื่อนการให้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลประเทศไทย ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2565 – พ.ศ. 2567) ได้นำเอาหลักการพื้นฐานสำคัญสากล 10 ข้อที่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานสากลทั่วโลก รวมถึง ADB, ITU, UNICEF, UNDP, World Bank Group ฯลฯ ซึ่งครอบคลุม 3 มิติ ดังนี้ (1) ความครอบคลุม (Inclusion) (2) การออกแบบ (Design) และ (3) ธรรมาภิบาล (Governance) ดังรายละเอียดในภาคผนวกมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย โดยคำนึงถึงประชาชนเป็นหลัก เพื่อให้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่ครอบคลุม ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการของหน่วยงานของรัฐและเอกชนผ่านช่องทางดิจิทัลด้วยดิจิทัลไอดีของตนเองได้อย่างทั่วถึง ปราศจากการเลือกปฏิบัติหรืออุปสรรค ครอบคลุมการใช้งานในกลุ่มบุคคล นิติบุคคล และบุคคลต่างชาติ โดยมีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นรองรับ พร้อมกับมีกรอบการกำกับดูแลให้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลมีมาตรฐาน สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้งาน และผู้ให้บริการระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน

กลยุทธ์หลัก 8 หลักการ เพื่อขับเคลื่อนบริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลประเทศไทย

แผนภาพ 3 กลยุทธ์หลัก 8 หลักการ เพื่อขับเคลื่อนบริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลประเทศไทย

ความครอบคลุม	1	ดิจิทัลไอดีครอบคลุม บุคคล นิติบุคคล และบุคคลต่างชาติ พร้อมรองรับการยืนยันตัวตน การลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ การมอบอำนาจและการให้ความยินยอมทางอิเล็กทรอนิกส์
	2	ประชาชนสามารถเลือกใช้ดิจิทัลไอดีในระดับความเชื่อมั่นที่เหมาะสมในการเข้าถึง บริการออนไลน์ของภาครัฐ และเอกชน
การออกแบบ	3	กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการให้ข้อมูลและบริการ สนับสนุนการพิสูจน์ตัวตน ให้กับ IdP ทั้งภาครัฐและเอกชนในการออกดิจิทัลไอดี สำหรับบุคคลธรรมดาทั้งคนไทย และคนต่างชาติที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย โดยมีกระบวนการกำกับดูแลให้มีมาตรฐานที่ น่าเชื่อถือ
	4	การใช้ดิจิทัลไอดีในการทำธุรกรรมของนิติบุคคลเป็นการใช้ดิจิทัลไอดีบุคคลธรรมดาของผู้มีอำนาจของนิติบุคคลนั้น ร่วมกับการมอบอำนาจ หากจำเป็น
	5	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า เป็นหน่วยงานหลักในการให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือของนิติบุคคล เพื่อสนับสนุนการทำธุรกรรมของนิติบุคคลผ่านดิจิทัลไอดี
	6	ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการภาครัฐผ่านระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่ น่าเชื่อถือและประชาชนใช้งานอย่างกว้างขวาง โดยไม่ต้องลงทะเบียนพิสูจน์ตัวตนซ้ำซ้อน ด้วยมาตรฐานสากลแบบเปิด (Open Standards)
ธรรมาภิบาล	7	สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กำหนดนโยบายดิจิทัลไอดีในภาพรวม ซึ่งรวมถึง การพัฒนามาตรฐานกลางที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บริการที่เกี่ยวกับดิจิทัลไอดีของรัฐและเอกชน มีมาตรฐานสอดคล้องกัน และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้ โดยหน่วยงานกำกับในแต่ละ ภาคส่วน (Sector) นำไปประยุกต์ใช้ รวมถึงกำหนดนโยบายเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับบริการหรือ ธุรกรรมที่กำกับหรือดูแล
	8	สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) พัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ เพื่อให้บริการที่เกี่ยวกับดิจิทัลไอดีของรัฐและเอกชนได้มาตรฐานสอดคล้องกัน และเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข้อมูลสำหรับบริการดิจิทัลไอดีระหว่างรัฐและเอกชนได้

กลยุทธ์หลักข้อที่ 1 ดิจิทัลไอดีครอบคลุม บุคคล นิติบุคคล และบุคคลต่างชาติ พร้อมรองรับการยืนยันตัวตน การลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ การมอบอำนาจและการให้ความยินยอมทางอิเล็กทรอนิกส์

กำหนดขอบเขตของกรอบการขับเคลื่อนการให้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลประเทศไทยระยะที่ 1 (พ.ศ. 2565 - พ.ศ. 2567) ที่สนับสนุนการให้บริการดิจิทัลไอดีให้แก่กลุ่มเป้าหมายได้แก่ บุคคล นิติบุคคล และบุคคลต่างชาติ ที่พร้อมรองรับการยืนยันตัวตน (Authentication) การลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Signature) และการให้ความยินยอมทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Consent)

กลยุทธ์หลักข้อที่ 2 ประชาชนสามารถเลือกใช้ดิจิทัลไอดีในระดับความเชื่อมั่นที่เหมาะสมในการเข้าถึงบริการออนไลน์ของภาครัฐและเอกชน

การให้บริการที่ยืดหยุ่นและเป็นจุดศูนย์กลางและตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งาน ดังนั้นจึงได้กำหนดหลักการนี้เพื่ออำนวยความสะดวก ให้ประชาชนเป็นผู้พิจารณาเลือกใช้ดิจิทัลไอดีที่มีอยู่ในระดับความเชื่อมั่นที่เหมาะสมในการเข้าถึงบริการออนไลน์ของภาครัฐและเอกชนได้อย่างทั่วถึง และไม่จำกัดว่าเป็นดิจิทัลไอดีที่ออกโดยรัฐหรือเอกชน

กลยุทธ์หลักข้อที่ 3 กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการให้ข้อมูลและบริการ สนับสนุนการพิสูจน์ตัวตนให้กับ IdP ทั้งภาครัฐและเอกชนในการออกดิจิทัลไอดี สำหรับบุคคลธรรมดาทั้งคนไทยและคนต่างชาติที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย โดยมีกระบวนการกำกับดูแลให้มีมาตรฐานที่น่าเชื่อถือ

ด้วยกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดเก็บข้อมูลคนไทยและคนต่างชาติที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ดังนั้นจึงกำหนดให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการออกดิจิทัลไอดีพื้นฐาน (Foundational Digital ID) สำหรับบุคคลธรรมดาทั้งคนไทยและคนต่างชาติที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย รวมทั้งการให้ข้อมูลเพื่อการพิสูจน์ตัวตนเพื่อสนับสนุนหน่วยงานรัฐและเอกชนในการออกดิจิทัลไอดีเฉพาะ (Functional Digital ID) ตามวัตถุประสงค์การให้บริการต่าง ๆ

กลยุทธ์หลักข้อที่ 4 การใช้ดิจิทัลไอดีในการทำธุรกรรมของนิติบุคคลเป็นการใช้ดิจิทัลไอดีบุคคลธรรมดาของผู้มีอำนาจของนิติบุคคลนั้น ร่วมกับการมอบอำนาจ หากจำเป็น

กำหนดแนวทางให้นิติบุคคลสามารถใช้ดิจิทัลไอดีเพื่อประกอบการทำธุรกรรมในนามนิติบุคคล โดยการใช้ดิจิทัลไอดีบุคคลธรรมดาของผู้มีอำนาจของนิติบุคคลนั้น ร่วมกับการมอบอำนาจให้กับผู้ที่จะทำธุรกรรมแทนนิติบุคคลหากจำเป็น

กลยุทธ์หลักข้อที่ 5 กรมพัฒนาธุรกิจการค้า เป็นหน่วยงานหลักในการให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือของนิติบุคคล เพื่อสนับสนุนการทำธุรกรรมของนิติบุคคลผ่านดิจิทัลไอดี

กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดเก็บข้อมูลนิติบุคคลที่จดทะเบียนธุรกิจในประเทศไทย ดังนั้นจึงกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือหลัก (Authoritative source: AS) ที่สนับสนุนนิติบุคคลในการทำธุรกรรมโดยใช้ดิจิทัลไอดี

กลยุทธ์หลักข้อที่ 6 ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการภาครัฐผ่านระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่น่าเชื่อถือและประชาชนใช้งานอย่างกว้างขวาง โดยไม่ต้องลงทะเบียนพิสูจน์ตัวตนซ้ำซ้อน ด้วยมาตรฐานสากลแบบเปิด (Open Standards)

รองรับให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการของผู้อาศัยการยืนยันตัวตนภาครัฐ (Relying party: RP) โดยผ่านระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนของผู้พิสูจน์และยืนยันตัวตน (Identity Provider: IdP) ทั้งภาครัฐและเอกชนที่น่าเชื่อถือและมีการใช้งานอย่างกว้างขวาง โดยไม่ต้องลงทะเบียนพิสูจน์ตัวตนซ้ำซ้อนกับหน่วยงานของรัฐ และมีแพลตฟอร์มกลางที่เชื่อมโยงไปยัง IdP รายต่าง ๆ ด้วยมาตรฐานสากลแบบเปิด (Open Standards) เช่น Open Authentication (OAuth)

กลยุทธ์หลักข้อที่ 7 สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กำหนดนโยบายดิจิทัลไอดีในภาพรวม ซึ่งรวมถึงการพัฒนามาตรฐานกลางที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บริการที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัลไอดีของรัฐและเอกชนมีมาตรฐานสอดคล้องกัน และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้ โดยหน่วยงานกำกับในแต่ละภาคส่วน (Sector) นำไปประยุกต์ใช้ รวมถึงกำหนดนโยบายเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับบริการหรือธุรกิจที่กำกับหรือดูแล

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในฐานะผู้ดูแลกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และ (ร่าง) พ.ร.ฎ. ว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่ต้องได้รับใบอนุญาต พ.ศ. .... ดูแลภาพรวมการขับเคลื่อนการให้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลประเทศไทย ได้แก่ การกำหนดนโยบายดิจิทัลไอดีและการพัฒนามาตรฐานกลางของประเทศ เพื่อให้การให้บริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับดิจิทัลไอดีของรัฐและเอกชนมีมาตรฐานสอดคล้องกัน และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้ โดยหน่วยงานกำกับในแต่ละภาคส่วน (Sector) สามารถนำไปประยุกต์ใช้ รวมถึงกำหนดนโยบายเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับบริการหรือธุรกิจที่กำกับหรือดูแลของแต่ละ Sector

กลยุทธ์หลักข้อที่ 8 สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) พัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ เพื่อให้บริการที่เกี่ยวกับดิจิทัลไอดีของรัฐและเอกชนได้มาตรฐานสอดคล้องกัน และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลสำหรับบริการดิจิทัลไอดีระหว่างรัฐและเอกชนได้

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ในฐานะหน่วยงานกลางของระบบรัฐบาลดิจิทัลที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐให้บริการดิจิทัล เป็นผู้พัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ เพื่อให้บริการที่เกี่ยวกับดิจิทัลไอดีของรัฐและเอกชนได้มาตรฐานสอดคล้องกัน สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลสำหรับบริการดิจิทัลไอดีระหว่างรัฐและเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการให้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลประเทศไทยระยะที่ 1

กลยุทธ์หลัก	แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
1. ดิจิทัลไอดีครอบคลุม บุคคล นิติบุคคล และบุคคลต่างชาติ พร้อมรองรับการยืนยันตัวตน การลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ การมอบอำนาจ และการให้ความยินยอมทางอิเล็กทรอนิกส์	1.1 กำหนดนิยาม ความสัมพันธ์ สถาปัตยกรรม ความเชื่อมโยงของกฎหมาย ระเบียบ มาตรฐานที่ออกโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในบริบทของการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัลไอดี การลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ การมอบอำนาจ และการให้ความยินยอมทางอิเล็กทรอนิกส์[65]	สพธอ.	หน่วยงานรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง
	1.2 จัดให้มีการปรับปรุงระบบตรวจสอบข้อมูลสถานะของหนังสือเดินทางไทย[67]	กรมการกงสุล	สพธอ. สพร.
	1.3 จัดให้มีบริการยืนยันตัวตนด้วยดิจิทัลไอดีสำหรับบุคคลต่างชาติที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย[67]	กรมการปกครอง	สพธอ. สตม. ก.แรงงาน กรมสรรพากร
	1.4 จัดให้มีระบบตรวจสอบข้อมูลสถานะของคนต่างชาติที่อยู่ในประเทศไทยให้กับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง[67]	สตม.	สพธอ. สพร.
	1.5 จัดให้มีสนามทดสอบนวัตกรรมใหม่ๆ (Sandbox) ที่เกี่ยวกับการให้บริการดิจิทัลไอดีภาครัฐและเอกชน เช่น จัดให้มีการทำ Cross sector authentication ระหว่างภาคธนาคารและภาคโทรคมนาคม ในการทดสอบการเปิดบัญชีธนาคารโดยใช้ Mobile ID เป็นต้น[65]	กสทช. ธปท. สพธอ.	สพร. ก.ล.ต. คปภ. สภาดิจิทัลฯ
2. ประชาชนสามารถเลือกใช้ดิจิทัลไอดีในระดับความเชื่อมั่นที่เหมาะสมในการเข้าถึงบริการออนไลน์ของภาครัฐ และเอกชน	2.1 จัดให้มีการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ประโยชน์ของบริการดิจิทัลไอดีกลุ่มประชาชนและภาคธุรกิจเพื่อส่งเสริมการใช้งานดิจิทัลไอดี และส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมด้วย Hackathon[65]	สพธอ. สพร.	ธปท. ก.ล.ต. คปภ. กสทช.

กลยุทธ์หลัก	แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	2.2 ผู้พิสูจน์และยืนยันตัวตน (IdP) ที่ให้บริการกับหน่วยงานของรัฐ เป็นบริการที่ได้มาตรฐานตามที่คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลกำหนด โดยรวมถึง IdP ภาคเอกชนที่ได้รับใบอนุญาตฯ ตามกฎหมายโดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์[65]	สพร. สพอ.	ก.พ.ร.
	2.3 ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐนำ Digital ID ที่รวมถึง Digital ID ของภาคเอกชนที่ได้รับอนุญาตไปใช้ในการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลสำหรับการเข้าใช้งานบริการประชาชนผ่านทางออนไลน์ในระยะแรก[65]	กระทรวงการคลัง	ก.พ.ร. สพอ. สพร
3. กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการให้ข้อมูลและบริการ สนับสนุนการพิสูจน์ตัวตนให้กับ IdP ทั้งภาครัฐและเอกชนในการออกดิจิทัลไอดี สำหรับบุคคลธรรมดาทั้งคนไทยและคนต่างชาติที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย โดยมีกระบวนการกำกับดูแลให้มีมาตรฐานที่น่าเชื่อถือ	3.1 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จัดให้มีบริการยืนยันตัวตนในรูปแบบดิจิทัล ผ่านแอปพลิเคชัน D.DOPA ให้ครอบคลุมคนไทยทั่วประเทศ และให้บริการข้อมูลแก่ผู้พิสูจน์และยืนยันตัวตน (IdP) ทั้งภาครัฐและเอกชน[66]	กรมการปกครอง	สพอ. สพร.
	3.2 กระทรวงมหาดไทย จัดให้มีบริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนด้วยใบหน้าทางดิจิทัล (Face Verification Service) ให้กับผู้พิสูจน์และยืนยันตัวตน (IdP) [66]	กระทรวงมหาดไทย	สพอ. สพร.
4. การใช้ดิจิทัลไอดีในการทำธุรกรรมของนิติบุคคลเป็นการใช้ดิจิทัลไอดีบุคคลธรรมดาของผู้มีอำนาจของนิติบุคคลนั้น ร่วมกับการมอบอำนาจหากจำเป็น	4.1 จัดให้มีการทดลองนวัตกรรมดิจิทัลไอดีสำหรับนิติบุคคล เช่น การทำธุรกรรมเปิดบัญชีธนาคารผ่านช่องทางออนไลน์ และการให้บริการด้านโทรคมนาคมผ่านช่องทางออนไลน์ ในลักษณะ Co-Sandbox เป็นต้น[65][66]	สพอ. ธปท. กสทช.	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า สภาดิจิทัลฯ ผู้ให้บริการดิจิทัลไอดีเอกชน

กลยุทธ์หลัก	แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
5. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า เป็นหน่วยงานหลัก ในการให้ข้อมูลที่นำเชื่อถือของนิติบุคคล เพื่อ สนับสนุนการทำธุรกรรมของนิติบุคคลผ่าน ดิจิทัลไอดี	5.1 ดำเนินการให้ฐานข้อมูลพื้นฐานสำคัญเป็นแบบดิจิทัล โดยปรับปรุงระบบนำเข้าข้อมูล[66][67]	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสรรพากร	สพธอ. สพร.
	5.2 จัดให้มีบริการเชื่อมโยงข้อมูลสำหรับการตรวจสอบข้อมูล ผู้มีอำนาจในการทำธุรกรรม/นิติกรรมของนิติบุคคล ในรูปแบบ ดิจิทัลที่ตรวจสอบได้ ตามที่ได้จดทะเบียนไว้กับ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า[66][67]	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสรรพากร	สพธอ. สพร.
	5.3 จัดให้มีบริการหนังสือรับรองนิติบุคคลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Certificate) ในรูปแบบ PDF/A3[65]	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	กรมสรรพากร สพธอ. สพร.
6. ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการภาครัฐผ่าน ระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่ นำเชื่อถือและประชาชนใช้งานอย่างกว้างขวาง โดยไม่ต้องลงทะเบียนพิสูจน์ตัวตนซ้ำซ้อนด้วย มาตรฐานสากลแบบเปิด (Open Standards)	6.1 หน่วยงานของรัฐดำเนินการพัฒนาระบบหรือบริการ ของหน่วยงาน เพื่อรองรับการใช้งานระบบการพิสูจน์และ ยืนยันตัวตนทางดิจิทัลด้วยผู้พิสูจน์และยืนยันตัวตน (IdP) [65]	หน่วยงานของรัฐ	สพร ก.พ.ร. สพธอ. กรมการปกครอง
	6.2 สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) พัฒนา และให้บริการแพลตฟอร์มกลางเพื่อเชื่อมโยงไปยังผู้พิสูจน์และ ยืนยันตัวตน (IdP) รายต่างๆ[65]	สพร. กรมการปกครอง	สพธอ.
7. สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กำหนดนโยบายดิจิทัลไอดีในภาพรวม ซึ่งรวมถึง การพัฒนามาตรฐานกลางที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บริการที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัลไอดีของรัฐและ เอกชนมีมาตรฐานสอดคล้องกัน และเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้ โดยหน่วยงานกำกับใน	7.1 จัดให้มีนโยบายและมาตรฐานบริการดิจิทัลไอดีสำหรับการ ใช้งานของแต่ละ Sector ตามลักษณะเฉพาะของตน โดยคำนึงถึงภาระ (Regulatory Cost) ของผู้ให้บริการ[65]	ก.พ.ร. ธปท. ก.ล.ต. คปภ. กสทช. สพร.	สพธอ.
	7.2 จัดให้มีการนำร่องการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลของ ระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลกับต่างประเทศ ผ่านระบบ National Digital Trade Platform (NDTP) และ	ก.พ.ร. กรมการปกครอง ธปท. กสทช. สพธอ.	สพร.

กลยุทธ์หลัก	แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
แต่ละภาคส่วน (Sector) นำไปประยุกต์ใช้ รวมถึงกำหนดนโยบายเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับบริการหรือธุรกิจที่กำกับหรือดูแล	ระบบ Smart Financial and Payment Infrastructure for Business เป็นต้น[65][66][67]		
8. สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) พัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ เพื่อให้บริการที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัลไอดีของรัฐและเอกชนได้มาตรฐานสอดคล้องกัน และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลสำหรับบริการดิจิทัลไอดีระหว่างรัฐและเอกชนได้	8.1 จัดทำแนวทางการเชื่อมโยงระบบและข้อมูลของระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล (Interoperability) สำหรับหน่วยงานรัฐและเอกชน[65]	สพร. กรมการปกครอง กสทช. สพรอ. ธปท.	ภาคเอกชน เช่น สภาดิจิทัลฯ และ ผู้ให้บริการดิจิทัลไอดี เช่น ระบบ NDID MNID ฯลฯ
	8.2 จัดทดสอบการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลสำหรับบริการดิจิทัลไอดีระหว่างรัฐและเอกชน สำหรับบริการภาครัฐ [65][66][67]	สพร.	หน่วยงานรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

กพร. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

ก.ล.ต. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

กสทช. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

คปภ. สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

ธปท. ธนาคารแห่งประเทศไทย

สตม. สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

สพรอ. สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

สพร. สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)

สภาดิจิทัลฯ สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย

ภาคผนวก

คำอธิบายคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับบริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล

คำศัพท์	คำอธิบาย
การพิสูจน์และยืนยันตัวตน	หมายถึง กระบวนการพิสูจน์และยืนยันความถูกต้องของตัวบุคคล
อัตลักษณ์ (Identity)	หมายถึง คุณลักษณะหรือชุดของคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะและสามารถบ่งบอกหรือจำแนกบุคคลได้ภายในบริบทที่กำหนด
การพิสูจน์ตัวตน (Identity Proofing)	หมายถึง กระบวนการรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ และการตรวจสอบความเชื่อมโยงระหว่างบุคคลกับอัตลักษณ์นั้น
การยืนยันตัวตน (Authentication)	หมายถึง กระบวนการตรวจสอบสิ่งที่ใช้ยืนยันตัวตน เพื่อยืนยันอัตลักษณ์ของบุคคลที่ใช้สิ่งที่ใช้ยืนยันตัวตนนั้น
ผู้พิสูจน์และยืนยันตัวตน (Identity Provider: IdP)	หมายถึง หน่วยงานที่ให้บริการแก่บุคคลภายนอกเกี่ยวกับการพิสูจน์ตัวตน การบริหารจัดการสิ่งที่ใช้ยืนยันตัวตน หรือการยืนยันตัวตน ทั้งนี้ ผู้พิสูจน์และยืนยันตัวตน อาจมอบหมายงานบางส่วนให้ผู้ให้บริการภายนอก (Outsourcing) หรือตัวแทนของผู้พิสูจน์และยืนยันตัวตน (Agent) โดยผู้พิสูจน์และยืนยันตัวตนรับผิดชอบเสมือนเป็นผู้นำดำเนินการเอง
ผู้อาศัยการยืนยันตัวตน (Relying Party: RP)	หมายถึง บุคคลหรือหน่วยงานที่พึ่งพาอาศัยผลการยืนยันตัวตนจาก IdP หรือสิ่งที่ใช้ยืนยันตัวตนที่ผู้ใช้บริการมีอยู่ก่อนแล้ว ในการตัดสินใจที่จะให้บริการธุรกรรมหรือให้สิทธิในการเข้าใช้งานระบบ
แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ (Authoritative Source: AS)	หมายถึง แหล่งข้อมูลที่มีการให้ข้อมูลหรือจัดทำข้อมูลอย่างมีเหตุผล มีหลักเกณฑ์ หรือมีการอ้างอิง เพื่อให้ประชาชนหรือกลุ่มธุรกิจสามารถตรวจสอบหรือทราบข้อมูลต่าง ๆ ได้
ผู้ใช้บริการ (Subscriber)	หมายถึง บุคคลที่ผ่านการพิสูจน์ตัวตนและได้รับสิ่งที่ใช้ยืนยันตัวตน เพื่อใช้ในการยืนยันตัวตน
พรอกซี (Proxy)	หมายถึง ตัวกลางที่ทำหน้าที่แปลงโปรโตคอลเพื่อเชื่อมต่อการสื่อสารระหว่างระบบที่ใช้โปรโตคอลที่แตกต่างกัน เช่น ระหว่าง RP ในระบบหนึ่ง กับ IdP ในอีกระบบหนึ่ง เพื่อทำให้ RP จากระบบใด ๆ สามารถเชื่อมต่อไปยัง IdP อื่น ๆ ได้ทั้งหมด

คำศัพท์	คำอธิบาย
แพลตฟอร์ม (Platform)	<p>หมายถึง ระบบกลางที่เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับบริการพิสูจน์และยืนยันตัวตน ที่ใช้โปรโตคอลการทำงานเดียวกันในการเชื่อมต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ระบบ NDID โดยบริษัท เนชั่นแนลดิจิทัลไอดี จำกัด (National Digital ID Co., Ltd.) มีผู้ใช้งานในกลุ่มผู้พิสูจน์และยืนยันตัวตนได้แก่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ ● ระบบ Mobile ID โดย กสทช. มีผู้ใช้งานในกลุ่มผู้พิสูจน์และยืนยันตัวตนได้แก่ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ ● ระบบ DOPA Digital ID โดยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มีผู้ใช้งานได้แก่บุคคลทั่วไป

หลักการพื้นฐานสำคัญสากล 10 ข้อ เพื่อการพัฒนาไอดีที่ยั่งยืนสู่ยุคดิจิทัล⁵

ความครอบคลุม (Inclusion)

1. ให้ทุกคนเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ
2. จัดอุปสรรคในการเข้าถึงและการใช้งาน

การออกแบบ (Design)

3. สร้างอัตลักษณ์ (Identity) ที่เป็นเอกลักษณ์น่าเชื่อถือ มั่นคงปลอดภัย และถูกต้องแม่นยำ
4. สร้างสรรค์แพลตฟอร์มที่ตอบสนองต่อการใช้งานและทำงานร่วมกับแพลตฟอร์มอื่นได้
5. ใช้มาตรฐานเปิด ป้องกันการพึ่งพาเทคโนโลยีเฉพาะหรือผู้ขายเทคโนโลยีรายใดรายหนึ่ง
6. ออกแบบระบบให้รักษาความเป็นส่วนตัวและปกป้ององค์กร
7. วางแผนสำหรับความยั่งยืนทางการเงินและการดำเนินงาน

ธรรมาภิบาล (Governance)

8. ปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล รักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และคุ้มครองสิทธิของประชาชนผ่านกรอบกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่ครอบคลุม
9. กำหนดข้อปฏิบัติและความรับผิดชอบขององค์กรที่ชัดเจน
10. บังคับใช้กรอบกฎหมายและ Trust Frameworks โดยกระบวนการกำกับดูแลและการตัดสินใจเรื่องร้องทุกข์ที่เป็นอิสระ

ตัวอย่างมาตรฐานเกี่ยวกับบริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล

	มาตรฐาน	หน่วยงาน รับผิดชอบ
1.	<p>ข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ว่าด้วยการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล – กรอบการทำงาน เลขที่ ชมธอ. 18-2564</p> <p>URL: https://standard.etda.or.th/wp-content/uploads/2021/10/20210930-ER-V2-DID-1-Framework-V08-16F.pdf</p>	สปพธอ.
2.	<p>ข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ว่าด้วยการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล – ข้อกำหนดของการพิสูจน์ตัวตน เลขที่ ชมธอ. 19-2564</p> <p>URL: https://standard.etda.or.th/wp-content/uploads/2021/10/20210930-ER-V2-DID-2-IdentityProofing-V08-16F.pdf</p>	สปพธอ.
3.	<p>ข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ว่าด้วยการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล – ข้อกำหนดของการยืนยันตัวตน เลขที่ ชมธอ. 20-2564</p> <p>URL: https://standard.etda.or.th/wp-content/uploads/2021/10/20210930-ER-V2-DID-3-Authentication-V08-16F.pdf</p>	สปพธอ.
4.	<p>ข้อเสนอแนะมาตรฐานฯ ว่าด้วยเทคโนโลยีชีวมิติ - เล่ม 1: การใช้งานเทคโนโลยีชีวมิติสำหรับการพิสูจน์และยืนยันตัวตน เลขที่ ชมธอ. 29 เล่ม 1-2565</p> <p>URL: https://standard.etda.or.th/wp-content/uploads/2022/04/20220421-ER-Biometrics-29-1-Biometric-V0x-F.pdf</p>	สปพธอ.
5.	<p>ข้อเสนอแนะมาตรฐานฯ ว่าด้วยเทคโนโลยีชีวมิติ - เล่ม 2: การใช้งานเทคโนโลยีการรู้จำใบหน้าสำหรับการพิสูจน์และยืนยันตัวตน เลขที่ ชมธอ. 29 เล่ม 2-2565</p> <p>URL: https://standard.etda.or.th/wp-content/uploads/2022/04/20220421-ER-Biometrics-29-2-FacialRecognition-V0x-F.pdf</p>	สปพธอ.

	มาตรฐาน	หน่วยงาน รับผิดชอบ
6.	<p>ข้อเสนอแนะมาตรฐานฯ ว่าด้วยการทดสอบสมรรถนะการทำงานเทคโนโลยีชีวมิติ เลขที่ ชมธอ. 30-2565</p> <p>URL: https://standard.etda.or.th/wp-content/uploads/2022/04/20220421-ER-Biometrics-30-PerformanceTesting-V0x-F.pdf</p>	สปธอ.
7.	<p>(ร่าง) ข้อเสนอแนะมาตรฐานฯ ว่าด้วยการมอบอำนาจทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Delegation of Authority)</p>	สปธอ.
8.	<p>ประกาศคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เรื่อง มาตรฐานและหลักเกณฑ์การจัดทำกระบวนการและการดำเนินงานทางดิจิทัลว่าด้วยเรื่องการใช้ดิจิทัลไอดีสำหรับบริการภาครัฐ สำหรับบุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทย</p> <p>URL: http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/E/248/T_0019.PDF</p>	สปธ.
9.	<p>มาตรฐานรัฐบาลดิจิทัล ว่าด้วยแนวทางการจัดทำกระบวนการและการดำเนินงานทางดิจิทัล เรื่องการใช้ดิจิทัลไอดีสำหรับบริการภาครัฐ – ภาพรวม (เวอร์ชัน 1.0) DIGITALIZATION : DIGITAL ID – OVERVIEW (version 1.0) [มรด. 1-1 : 2564] [DGS 1-1 : 2564] ประกาศเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2564</p> <p>URL: https://www.dga.or.th/wp-content/uploads/2021/09/2.Digital-ID_DGS-1-1_2564.pdf</p>	สปธ.
10.	<p>มาตรฐานรัฐบาลดิจิทัล ว่าด้วยแนวทางการจัดทำกระบวนการและการดำเนินงานทางดิจิทัล เรื่องการใช้ดิจิทัลไอดีสำหรับบริการภาครัฐ – การพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลสำหรับบุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทย (เวอร์ชัน 1.0) DIGITALIZATION : DIGITAL ID – IDENTITY PROOFING AND AUTHENTICATION (version 1.0) [มรด. 1-2 : 2564] [DGS 1-2 : 2564] ประกาศเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2564</p> <p>URL: https://www.dga.or.th/wp-content/uploads/2021/09/3.Digital-ID-DGS-1-2_2564.pdf</p>	สปธ.

บรรณานุกรม

¹ สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, “นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม”, URL: <https://onde.go.th/view/1/นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม/TH-TH>

² สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, “แผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2564 – 2565”, URL: <https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/ET-Strategic-Plan-64-65.aspx>

³ McKinsey Global Institute, “Digital identification: A key to inclusive growth”, April 17, 2019, URL: <https://www.mckinsey.com/business-functions/mckinsey-digital/our-insights/digital-identification-a-key-to-inclusive-growth>

⁴ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, “ประกาศเรื่อง แนวทางในการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าและการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง”, URL: <https://sed.amlo.go.th/uploads/tiny/Law%20and%20regulaiton/Notification/1.AMLO%20Noti.%20KYC2021.pdf>

⁵ Organization for Security and Co-operation in Europe, “Principles on Identification for Sustainable Development: Towards the Digital Age”, URL: <https://www.osce.org/odihhr/496390>